

AOW Hard lobbyen voor recht op lichter werk

Bepalen wat zwaar is, dat is zwaar

Werknemers willen het **dolgraag**, werkgevers willen **niet** op de lijst met zware **beroepen**. Wie wint?

Eveline Domevscek
AMSTERDAM

Schoonmakers, al dan niet werkzaam op Schiphol, gevangenisbewaarders, politieagenten, leraren, verpleegsters, chirurgen, bouwvakkers. Wie wil er eigenlijk niet dat zijn of haar werk als 'zwaar' wordt aangeduid? Zo'n etiket heeft namelijk nogal wat voordelen. Na dertig jaar dit zware vak te hebben uitgevoerd, moet je werkgever voor jou op zoek naar ander, lichter werk. Lukt hem dit niet, dan kan hij een boete krijgen van twee jaarsalarissen. Oftewel, dan kun je alsnog op je 65e met pensioen. Bovendien, niet op de lijst betekent toegeven dat jouw werk eigenlijk niet zo zwaar is. En tja, wie geeft dat graag toe?

De meeste werknemers zien daarom maar al te graag hun vak op de lijst met zware beroepen verschijnen en zetten de vakbonden aan het werk om dit voor elkaar te krijgen. 'Ik voorzie een lobby van werknemers om hun beroep maar op die lijst te krijgen. De bonden zullen voor hun hele achterban wel redenen verzinnen waarom zij zwaar werk hebben. De niet-georganiseerde werknemers hebben zo veel minder kans op een plaatsje op die lijst', zegt Richard Heling, directeur van re-integratiebureau Heling & Partners.

Zwareberoepenlobby

Evenals Heling en andere arbeidsdeskundigen zien werkgevers de zwareberoepenlobby dan ook met lede ogen aan. Daarom roepen experts en werkgevers (organisaties) tegen wie het maar horen wil dat een lijst samenstellen met daarop de zware beroepen, zo goed als ondoenlijk is. Een voorbeeld: onze kantoren worden opnieuw ingericht en dus hebben net twee mannen een nieuwe kast van zo'n tachtig kilo vanuit de vrachtwagen mijn kantoor binnengesleept. Van tachtig kilo, volgens de arboretgeving mag je niet meer dan 25 kilo tillen. Maakt dat tillen van die zware kast dan dat deze mannen een 'zwaar beroep hebben?', vraagt Heling zichzelf hardop af. Om vervolgens zelf antwoord te geven: 'Naast

het tillen hebben de mannen hier wel rustig een kopje koffie gedronken en vervolgens hebben ze weer een paar uur in de auto gezeten. Is dat zwaar? Mwah, denk het niet.' Hij wil maar zeggen: de ene klus is zwaarder dan de andere en de ene werkdag is zwaarder dan de andere. En of een werkdag, een werkweek en, laat staan, een heel vak kan worden betiteld als 'zwaar' is afhankelijk van nog veel meer factoren.

Maar de moeilijkheid om 'zwaar' te definiëren is niet de enige reden waarom werkgevers niet staan te springen om op de lijst te komen. Het stempel 'zwaar' is ook niet zo lekker voor het imago van je vak. 'Zoals minister Klink laatst heeft uitgerekend,

Klijnsma en Donner: als je versleten bent, houdt het op.

gaan we naar 400.000 vacatures in de zorg. Als de nadruk zo op het zware werk wordt gelegd, wil straks niemand meer de zorg in en dan is het probleem nog groter dan we nu al hebben', zegt Tjerk Hiddes, directeur van UMCG Ambulancezorg. 'Wij doen er daarom ook zoveel mogelijk aan onze medewerkers hun hele leven bij ons te houden door zoveel mogelijk druk bij ze weg te halen.'

Maar daar gaan we weer, watervaart een werknemer als 'druk'? Staatssecretaris Jetta Klijnsma en minister Piet Hein Donner van Sociale Zaken zijn er duidelijk over: alleen mensen met fysiek zware beroepen

moeten in aanmerking kunnen komen voor lichter werk na dertig jaar. Dit onder het motto 'als je versleten bent, houdt het op. Als je overspannen bent, kun je genezen.'

'Dat is wel een enorme versimpeling van de werkelijkheid', zegt Johan Groothoff, hoogleraar Arbeid & Gezondheid van de rijksuniversiteit Groningen. 'Het zou schandalig zijn als psychisch zware beroepen niet zouden worden meegerekend. Uit onderzoek van TNO blijkt juist dat veel dienstverlenende beroepen als agent of tramchauffeur zwaar zijn. Omdat zij veel in contact komen met publiek en daardoor ook gevaar kunnen lopen.'

Spiegel

Fysiek en psychisch zwaar werk, gevaarlijk werk, maar ook mensen die in ploegendienst werken of vaak avonddienst hebben. Of laagopgeleide mensen die weinig perspectief hebben op een andere baan, het kan volgens Monique Klompé van de Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen allemaal met 'zwaar' worden betiteld. Met de nadruk op 'kan', want wat zwaar is voor de één is dat niet voor de ander. Weg met die lijst, zegt Klompé dan ook, kijk naar de individuele beleving van de werknemer. 'Elke vijf jaar zou elke werknemer een werkscan moeten krijgen oftewel een spiegel voorgehouden moeten krijgen en de vraag worden gesteld: houd ik deze baan ook de komende vijf tot tien jaar vol?', aldus Klompé. 'Ziet iemand dit niet zitten, of degene nou 35 of 60 jaar is, dan moet er op tijd worden gekeken naar ander werk.' Op deze manier kan dus iedereen voor zichzelf uitmaken of een beroep (te) zwaar is of niet.

Toch denkt hoogleraar Groothoff dat een lijstje met beroepen wel handig kan zijn. 'Als er beroepen op de lijst staan, kun je ook nagaan hoe we dat beroep minder zwaar kunnen maken zodat mensen het wél tot hun 67ste volhouden.'

Want daar gaat het natuurlijk om: de verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar. Je zou het door de zwareberoependiscussie bijna vergeten. Deze door het kabinet gewenste verhoging lijkt zo goed als onontkoombaar. En hierdoor – tot vreugde van de werknemerslobby – ook een zwareberoepenlijst. ●

